

Студент 4 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ

ПРОПОЗИЦІЇ З УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Запропоновано систему оцінювання інвестиційного потенціалу підприємства, яка складається з таких етапів: підготовчий, розрахунковий, аналіз отриманих результатів.

Аннотация. Предложена система оценки инвестиционного потенциала предприятия, которая состоит из следующих этапов: подготовительный, расчетный и анализ полученных результатов.

Annotation. The system of evaluation of the investment potential of the enterprise, which consists of the following stages: the preparatory stage, the estimated phase and analysis of the results, is proposed.

Ключові слова: інвестиційний потенціал, оцінка інвестиційного потенціалу, інвестиційна діяльність, інвестиції.

Основою реалізації інвестиційної політики підприємства є його інвестиційний потенціал. Формування та використання інвестиційного потенціалу підприємства залежить від його розміру, тобто можливостей забезпечити розвиток підприємства [1]. Для з'ясування розміру інвестиційного потенціалу у вартісному вираженні необхідно провести його оцінювання.

Дослідженнями інвестиційної проблематики займаються багато науковців, а саме: Бережна І. Ю., Буряковський В. В., Геєць В. М., Гриньова В. М., Дідух С. М., Краснокутська Н. С., Литюга Ю. В., Пересада А. А., Федонін О. С. та ін. [1 – 6]. Усі ці науковці та дослідники присвячували свої роботи розробці інвестиційної стратегії підприємства, характеристиці інвестиційного потенціалу підприємства, проблемним питанням його діагностування та оцінювання.

Метою роботи є дослідження та розробка пропозицій з удосконалення системи оцінювання інвестиційного потенціалу підприємства.

Методика оцінки інвестиційного потенціалу підприємства передбачає проведення дослідження у декілька етапів:

Підготовчий етап.

Вибір об'єкта оцінювання, повинен здійснюватись відповідно до інтересів інвесторів, що здійснюють оцінку.

Визначення груп ключових показників для кожної зі складових інвестиційного потенціалу. На думку автора, інвестиційний потенціал підприємства має таку структуру:

фінансова складова інвестиційного потенціалу – рівень забезпеченості фінансовими ресурсами;

виробничо-комерційна складова інвестиційного потенціалу – характеризує рівень виробництва продукції, рентабельність продукції, обіговості основних засобів, чи здатне підприємство покрити своєчасно всі зобов'язання та ін.;

ринкова складова інвестиційного потенціалу – це маркетингове ресурсне забезпечення підприємства та потенціал матеріальних ресурсів підприємства;

кадрова складова інвестиційного потенціалу – характеризує рівень кваліфікації персоналу, рівень готовності персоналу до змін на підприємстві, розвиненість системи мотивації персоналу, ступінь творчої ініціативності персоналу та ін.;

організаційна складова інвестиційного потенціалу – характеризує підприємство зі сторін організованості праці, роботи, маркетингової діяльності та ін. [2].

Визначення коефіцієнтів значущості, що враховують реальний вплив окремої складової інвестиційного потенціалу на його загальний рівень. Значення коефіцієнта значущості може знаходитись у діапазоні від нуля (вплив складової на рівень потенціалу відсутній) до одиниці (інвестиційний потенціал повністю залежить від рівня окремої складової). Сума коефіцієнтів значущості повинна дорівнювати одиниці [6].

Формування блоку вхідної інформації на основі використання форм бухгалтерської звітності, які затверджені Міністерством статистики України, а також даних відкритих джерел.

Розрахунковий етап.

Визначення фактичних значень показників, що характеризують окремі складові інвестиційного потенціалу.

Визначення еталонного значення показника за складовими інвестиційного потенціалу підприємства.

Стандартизація значень показників необхідна через їх різноманітну природу і розмірність. Ця процедура, яка здійснюється за формулою (1), дозволяє надалі оперувати отриманими показниками в процесі їх аналізу і визначення інтегрального показника [3].

$$X_{is} = X_{\phi i} / X_{ei},$$

(1)

де X_{is} – стандартизоване значення i -го показника;

$X_{\phi i}$ та X_{ei} – фактичне та еталонне значення i -го показника.

Діапазоном варіації значень показників після стандартизації є інтервал [0;1].

Розрахунок інтегрального показника ефективності використання ресурсів доцільно здійснювати за формулою (2).

Показник дозволить оцінити рівень використання відповідних складових інвестиційного потенціалу.

$$R_i = \frac{\sqrt{\sum_{i=1}^n (X_{ei} - X_{\phi i})^2}}{n},$$

(2)

де n – кількість показників.

Застосування останньої формули (3) з визначення інтегрального показника свідчить про допущення автором рівномірної значущості кожного часткового показника в групі в цілому.

Визначення рівня інвестиційного потенціалу підприємства на основі інтегральних характеристик складових потенціалу, оснований на визначенні коефіцієнтів значущості.

Коефіцієнти значущості, визначені експертним шляхом. Бали розставлялися за ступенем значущості, тобто найвищий бал становить 5, а найменший – 1.

Для перевірки узгодженості думок експертів визначається коефіцієнт конкордації, який розраховується за формулою (3):

$$W = (12 \times S) / (n^2 \times (m^3 - m)),$$

(3)

де S – сума квадратів відхилень усіх оцінок рангів кожного об'єкта експертизи від середнього значення;

n – число експертів;

m – число об'єктів експертизи.

Коефіцієнт конкордації змінюється в діапазоні $0 < W < 1$, причому 0 – повна неузгодженість, 1 – повну однотайність.

Для визначення інтегрального показника, що характеризує рівень інвестиційного потенціалу підприємства, найбільш доцільно використовувати показник за такою формулою (4) [5]:

$$R = a_1R_1 + a_2R_2 + a_3R_3 + a_4R_4 + a_5R_5,$$

(4)

де R_1, R_2, R_3, R_4, R_5 – інтегральні показники взаємозв'язку інвестиційного потенціалу підприємства з фінансовою, організаційною, виробничо-комерційною, кадровою, риночною складовими;

a_1, a_2, a_3, a_4, a_5 – коефіцієнти значущості взаємозв'язку інвестиційного потенціалу підприємства з фінансовою, організаційною, виробничо-комерційною, кадровою, риночною складовими.

Задля визначення якісних характеристик, що притаманні певним значенням показника інвестиційного потенціалу підприємства запропоновано використовувати наведену нижче шкалу Харрінгтона (таблиця), отриману на ґрунті великої кількості статистичних даних; спеціалісти вважають, що вона має універсальний характер [4].

Таблиця

Числова шкала Харрінгтона

Оцінка	Числове значення (частки одиниці)
Дуже висока	0,8 – 1,0
Висока	0,64 – 0,8
Середня (на рівні базового значення)	0,37 – 0,64
Низька	0,2 – 0,37
Дуже низька	0,0 – 0,2

Останній етап – аналіз отриманих результатів та формування пропозицій.

Аналіз факторів формування інвестиційного потенціалу підприємства на основі дослідження сприятливих та негативних чинників, що впливають на його величину.

Обґрунтування висновка про рівень інвестиційного потенціалу об'єкта оцінки та розробка заходів, спрямованих на поліпшення чи збереження існуючого становища.

Наук. керівн. Веретенникова Г. Б.

Література: 1. Буряковський В. В. Оцінка інвестиційного потенціалу в Україні та основні напрямки його реалізації / В. В. Буряковський, С. В. Каламбет // *Економіка и управление*, 2002. – № 6. – С. 35–37. 2. Ареф'єва О. Методичний підхід до визначення резервів загального потенціалу розвитку підприємства та управління ним / Ареф'єва О., Коренков О. // *Економіст*. – 2003. – № 9. – С. 45–47. 3. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування : навч. посібн. / Геєць В. М., Клебанова Т. С., Черняк О. І. та ін. – 2-ге вид., виправ. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2008. – 396 с. 4. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності : монографія / Гриньова В. М., Коюда В. О., Лепейко Т. І. та ін. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2002. – 464 с. 5. Дідух С. М. Принципи побудови системи оцінки інвестиційного потенціалу підприємств / С. М. Дідух // *Ефективна економіка*, 2009. – № 3. – С. 67–70. 6. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посібн. / Краснокутська Н. С. – К. : ЦНЛ, 2005. – 352 с.